

Scherzando...

REVISTA MESAL DE MÚSICA, LITERATURA I ART

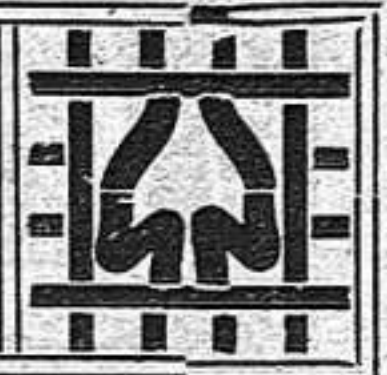
::: Direcció i Administració :::
: Plaça del Vi, 11, pral. : Girona :

::: ::: Preus de Sotscripció ::: :::
2 ptes. anyals : Nombre solt, 40 cts.

Dels articles firmats únicament en responen llurs autors.—No's retornen els originals.

SECCIÓ MUSICAL

El mestre Rafart

ROU conegut de tot-hom es en Sebastià Rafart per a que no ens detinguem biografiant-lo.

No res menys interessa saber, més que'ls datos, de-vinguts indispensables al parlar d'un home que precisa coneixer-se, datos qui són dates de naixença, l'ingrés en esco'es, de pristines concepcions, detalls o quals anècdotes, interessa més, molt més, els fets, la personalitat, el nom que parla per si sol.

El mestre Rafart no es, sortosament, un de tants que empunyen la batuta per a portar les orquestres sotmeses a llur direcció, a l'interpretació de qualsevulga obra, i en penyora d'aquesta aseveració, valgui recordar am satisfacció—satisfacció unànima—l'encomiàstica labor realitzada l'any passat a l'efec-

tuar-se en nostre primer Teatre els concerts simfònics organitzats per la casa musical Sobrequés i Reigt, que foren un èxit mercès especialment a la direcció del mestre quin nom encapçalen les presents ratlles, fent-se mereixedor de que se'l podés considerar, dit sense eufemismes, com a mestre ver, i fent concebir l'esperança ben fonamentada de que'l seu nom prou conegut avui de la nostra terra ho seria demà en totes les exòtiques mundials.

Prova d'això ho es, que acaba d'esser contractat per a la pròxima temporada en el Teatre *Colyseos Recreios* de Lisboa, capital de l'amiga república veïna, en la qual el repertori de les obres del colós Wagner hi figuren en primer lloc seguides d'altres de valua, com *Proserpina*, a quina representació hi té promesa l'assistència llur autor Saint Saëns.

A l'honorar aquestes planes avui, amb el nom del mestre català Sebastià Rafart, cumplim joiosos amb un deure, que es a l'hora, de justícia i patriotisme.—J. G.

Qüestions musicals

práctiques

I

PREGUNTA

A mossèn Miquel Rué

PREUAT SENYOR MESTRE :

LEGIM en un diari d'una capital germana lo que segueix :

«A las once menos cuarto de la mañana comenzó el Oficio que celebró el Sr. Cura-párraco de cantándose la «Gran Misa» de Perosi y la «Absolta» de Eslava por la Capilla y orquesta de la Santa Iglesia Catedral.»

Aquí es tracta, doncs, de saber si a nosaltres ens es permés d'executar la «Gran Misa de Requiem» de Perosi i l'«Absolta» d'Eslava després de publicat el «Motu proprio», tota vegada que les dues grans obres tenen un instrumental sobre quin ús en les iglesies hi han recaigut alguns decrets de la Sagrada Congregació i diocesans, que no'ls són del tot favorables.

Què ens diu sobre'l cas de poguer o no executar dites dues obres amb el mateix instrumental de sa partitura tal com els autors varen escriure-les?

S. S. S. i deixeble,

J. R. E.

RESPOSTA

Per a millor desenrotllar-la se'ns permeti que formalisem la qüestió, tractant separatament de la «Gran Misa» de Perosi, i després de l'«Absolta» d'Eslava.

a) MISSA DE REQUIEM DE PEROSI

Perosi té, que jo conegui al present, tres misses de «Requie» impreses. Una choral, o a veus soles; altra a tres veus amb acompanyament d'orga; i altra a quatre veus amb acompanyament de orquestra.

El cas que V. me demana se refereix sens dubte a aquesta última, no sols perquè en el solt copiat l'anomenen «Gran Misa», sinó per ser de entre les tres la que porta transcrit instrumental d'orquestra sobre quin ús hi hà caigut qualche decret. Car si se parlés sobre la «Missa a veus so-

les», o la que porta acompanyament d'orga, no hi hà dubte que se poden cantar o executar per estar dins de les disposicions eclesiàstiques

La Misa a quatre veus porta l'instrumental següent: flauta, oboe, clarinet, dos fogots, dos trompes, una tromba, tres trombons i baix o bas-tuba; violins, viola, violoncel, contrabaix i reducció d'orga amb pedal.

Aquest instrumental, es «permés» o «prohibit» per les eclesiàstiques disposicions?

Mirem que'ns diuen les tals en les donades pel Papa, per la Sagrada Congregació i per nostre Excm. Prelat.

EL PAPA

El Papa Pius X en el n° 15 del «Motu proprio» del 1903, diu: «Si bé la música d'Iglesia es exclusivament vocal, no obstant i això, també «es permet» la música amb acompanyament d'orga. En algun cas particular, amb els deguts termes i amb els deguts miraments, podran aixís mateix «admetres altres instruments», però, no sense llicencia especial de l'Ordinari, segons prescripció del «Cœremoniale Episcoporum».

En els nombres 16, 17 i 18 posa les condicions amb que se poden admetre'ls instruments acompanyants.

En el 19 diu: «Està «prohibit» en les Iglesies l'ús o empleu del piano, com aixís mateix el de tots els intruments sorollosos o lleugers com el tambor, xinesc, platets, i altres semblants.»

SAGRADA CONGREGACIÓ

Dos són els decrets que donen més llum sobre quins són els instruments «permesos» i «prohibits» en l'acompanyament del cant de les funcions religioses. Els dos són dictats amb motiu de les consultes que'l Cardenal Herrera de Sant Jaume de Galicia feu, per lo que porten el títul de «Compostellana».

El primer, firmat al 15 d'Abril de 1905, permet: a) l'ús de violins, viola, violoncels, contrabaixos, flautes, clarinets, fogots i trompes, sempre que es permés tocar l'orga; b) que se puguin tocar en la Misa de difunts i Absolta després d'ella; i c) que lo mateix s'entengui de l'ús de l'harmonium.

El segon decret, firmat a 13 de Novembre de 1908, a les preguntes de: a) si s'hi podien compendre entre'ls instruments, permesos en l'antecedent, l'oboe, clarinets i trombons, i b) si els timbals o timponis s'han de tenir com instruments sorollosos o que produeixin estrèpit; respon: a la a) que se poden tolerar els «oboes» i «clarinets», usant-los moderadament i amb permís de l'Ordinari; dels «trombons» ni en respon, lo que vol dir

que, admetent sols els altres, aquests queden exclusius. En quan a la b) diu que està provist en el n.º 19 del «Motu proprio». Senyal que són tinguts per sorollosos, i per tan no admesos en les orquestres d'Iglesia.

DISPOSICIONS DIOCESANES

Nostre Excm. Prelat, donà cabuda en el Butlletí eclesiàstic de Girona a un llarg comentari, sobre les disposicions eclesiàstiques envers la música, que havia publicat nostre ben volgut amic el Dr. D. Josep Vendrell, mestre de cerimònies de Solsona, en el Butlletí d'aquella diòcesi; i en les pàgines 450 a 459 del volum de l'any 1912 tracta, fort extensament, tot quan a l'ús dels instruments en funcions d'Iglesia se refereix, remembrant a l'ensem els dos decrets «Campostellana», dalt nomenats, per lo que esdevé també llei diocesana.

Mes, aont més clares normes ens ha donat nostre Excm. Prelat, sobre l'empleu dels instruments o la prohibició de tocar-se en el temple, fou en el volum del Butlletí de 1913, pàgina 556 i següents, ont, citant de nou els decrets autèntics de Campostela núms. 4156 i 4226, nomema els instruments que a la pàgina 539 titula de «dispensats», els «prohibits» i els «tolerats».

Taxativament no nomena ni els trombons, ni els timbals.

Seran els primers compresos entre'ls instruments de banda rigurosament prohibits o entre'ls «que «en algun cas especial» poden «tolerar-se» entre'l número judiciosament escullit quina admissió se podrà permetre amb el consentiment de l'Ordinari?»

Seran els timbals (instruments que admeten afinació) considerats senzillament com a instruments sorollosos, com decreta la «Campostellana» del 13 Novembre de 1808 i per tant equiparats al tambor que no s'afina?

Veurem si aquests dubtes els podrem resoldre examinant l'ús o manera que's fa d'emplear-los i escriure-los en les partitures.

• APLICACIÓ DELS DECRETS

I anant ara al nostre cas, d'aplicar les disposicions eclesiàstiques aquí dalt exposades, què cal pensar sobre si es o no conforme a les mateixes l'execució del «Gran Requiem» de Perosi?

Si no portés escrits els trombons els altres instruments que té en la partitura tots són «tolerats» o «dispensats».

Què'n diu d'ells el Papa?

No comprenent-los taxativament entre'l nombre dels prohibits en el número 19, deixa són ús o dispensa a l'arbitri de! Prelat.

Què'n diu la Sagrada Congregació?

En la segona «Compostellana» els calla voluntariament i per tant sembla que no'ls admet encara que taxativament no'ls condempna.

Què diuen les disposicions diocesanes?

Callen sobres l'ús dels «trombons» quan han de formar part de les orquestres acompanyants del cant, i es poden suposar com admesos o suprimits segons el judici i permís de l'Ordinari, quan formen part dels instruments de banda que's vulguin admetre dins de l'àmbit de les Iglesies o en el transcurs de les processons en número i força proporcionada per a evitar estrondositats.

Amb motiu d'una resposta negativa o «ad mentem» que la Sagrada Congregació donà, en 18 de Abril de 1913, a l'Alcalde d'Alcoi, que demanava dispensa per a poguer tocar instruments de banda en algunes misses privades (no solemnes), de savila el P. Otaño posà un comentari al n.º 20 del «Motu proprio» que'ns podrà donar llum pel nostre cas.

El n.º 20 prohibeix que'ls instruments de banda o les bandes toquin a l'Iglesia «i sols en: a) «algun cas especial»; b) «suposat el consentiment de l'Ordinari» serà permés, diu, un número judiciosament escullit curt i proporcionat a l'ambient de instruments d'aire que vagin a executar o acompanyar el cant; c) «amb música escrita amb estil grave, convenient i amb tot parescuda a la de l'orga».

El comentari del P. Otaño després de suposar la condició a) de ser el cas «especial» o «particular» no «comú» o ordinari, i la condició b) del consentiment del Prelat, anyadeix a la condició c), això es, de que la música sigui grave, digna i en tot parescuda a la d'orga, lo següent: que «sigui d'estil lligat i sever com si'ls instruments suplissen a l'orga... que s'esculleixin els instruments d'aire que millor puguin sostenir el cant o donar una sensació parescuda a l'orga. Aixís els «trombons», les «tubes», les «trompetes», trompes, els clarinets, oboes i fagots manejats amb habilitat, en estil lligat i tingut poden donar una impressió bona i religiosa com la que en aquesta disposició del «Motu proprio» se demana. Per això es necessari evitar a tot cost aquell estil solt, tallat, usat en el genre profà de ball i de concert. El genre orgànic sever deu ser el model i es podrà traslladar als instruments...»

RESOLUCIÓ

Pot V. tocar la «Missa de Requiem gran» de Perosi.

La condició a) se pot complir fent-ho en cassos graves i especials.

La condició b) demanant-ho cada vegada que s'hagi d'executar i obtinguda la venia del Prelat.

La condició c) la compleix «in totum» la partitura o Missa per quan Perosi es pot dir que ha estat el més escoltat inspirador del Papa Pius X al qui el Papa ha consultat i escoltat amb gust i ha estat el més fidel observant de les lleis donades pel Papa a l'Església en matèria de música.

Altra raó puc donar a V. per lo que li es permès en nostra diòcesi demanar a l'Excm. Prelat el permís per a executar-se la tal missa i es el que nostre senyor Bisbe, al constituir la Junta diocesana per examinar les peces de música pel nostre bisbat, prohibí que's pogués tocar cap peça de música que no portés l'aprobació de dita Comissió o Junta o la d'alguna Comissió d'altres bisbats.

La Missa de Perosi en qüestió porta la següent aprovació:

«Visto per l'approvazione ecclesiastica—Milano 1.º Ottobre 1903 = Can. ANGELO NASONI = Cens. eccl.»

Encara que'l «Motu proprio» surtís dos mesos escassos després d'aquesta aprovació, responen en primer lloc per ella les circumstàncies de l'autor, la serietat i bondat de l'obra, com hem dit, i la firma del censor, que es d'una garantia immensa per ser President de la Societat Ambrosiana de Milà, Director de la «Música Sacra» de la mateixa ciutat, i un dels davancers de la reforma.

Totes les raons aquí exposades me feren gran pès per atrevir-me a demanar a nostre Excm. Prelat el permís per l'execució de la mateixa, al dia 20 del prop passat Janer amb motiu dels funerals de l'Iltre. senyora donya Narcisa de Bibern de Posada descendenta dels hèroes del siti de Girona.

b) ABSOLTA D'ESLAVA

Mai m'atreviré a demanar tal permís per la execució de dita absoluta, perquè, sens discutir son mèrit, dista molt de reunir el tercer requisit, ni els principis elementals de tota música acompanyant tal com la vol el «Motu proprio». Enfosqueix i ofega ben sovint el cant, té ritmes tan tallats i sobtats en alguns indrets, que's pot col·locar entre les obres més dramàtiques i descriptives; es una barreja de pietisme i de psiquisme o discripcionisme; gran obra per a un concert a l'estil del «Requiem» de Verdi i del de Cherubini.

Si avans Eslava i Cherubini feien nostre encís en els funerals, avui l'ambient es canviat per encertades disposicions del Papa, de la Sagrada Congregació i del rPelat diocesà.

Cap Comissió diocesana, seguint les lleis de avui pot aprovar ni les obres de que parlem de

Verdi, de Cherubini ni d'Eslava per a executar-les al temple.

Per això caldria'l permís de Roma que difícilment s'hi avindria tal com avui anem orientats.

MIQUEL RUÉ, PVRE.

Omissió voluntaria

::: censurable :::

Per als senyors organitzadors de la Festa de la Música Catalana

ha publicat el cartell del concurs per a l'any actual de la Festa de la Música Catalana, IV de la seva institució, contenint divuit premis que s'adjudicaran a composicions per a chors, orquestra, cançons populars, himnes patriòtics, etc.

Molt béns sembla dit cartell, aixís com la Festa que anyalment ve celebrant-se, estimulant als compositors i premiant les obres musicals que'l Jurat competent estima dignes d'obtenir aital distinció.

Però, vetaquí que la simple lectura de l'esmentat cartell, ha posat de manifest, ben prompte, l'omissió, que s'ha de reputar voluntaria i per lo tant acreedora a les més fortes censures i protestes, d'un premi a la millor sardana per a cobla, quina música pertany d'un mode absolut a la Catalana, que precisament es de la mateixa classe de música que tracten de festejar els organitzadors a qui van endreçades les presents ratlles.

No's tracta aquí de fer un elogi de la nostra dansa perquè sobradament es coneguda de tot bon català—encara que la noció sigui a voltes ben vaga—ni's tracta tampoc de demostrar la catalanitat de la música de la Sardana ja que ningú s'atreviria a negar-la, més es de lamentar l'omis-

sió voluntaria, si's té en compte que en el primer cartell de la Festa de la Música Catalana no hi faltà un premi a la millor sardana i en canvi en el d'enguany no solament no se n'anuncia cap, sinó que se n'ofereix un pel senyor Pena «a la millor obra per a piano de caràcter catalanesc», am la condició «que no ha d'esser sardana».

Respectem que'l senyor Pena se declari anti-sardanòfil i vulgui regalar una partitura de «Parcival» a l'autor de la millor esmentada obra posant per única condició que l'obra no sigui cap sardana, barrant la porta a la dança popular d'una bella part de Catalunya. Està en el seu perfecte dret posar les condicions que li semblin. Al cap d'avall se tracta d'un de tants ofertors del cartell, però no comprenem que'ls senyors organitzadors de la Festa incorrin en la omissió voluntaria de no oferir un premi a l'autor de la millor sardana per a cobla, titulant-se com se titula Festa de la Música Catalana i essent com es purament catalana la música de les sardanes.

Davant de tot això creiem que es hora de parlar clar i català ja que l'ocasió s'ho porta.

La nostra bella dança, que en un moment polític fou adoptada i batejada amb el pompós nom de dança nacional, no se la pod considerar com a tal perquè solament viu am vida plena i real en la nostra *provincia*, especialment en l'Empordà, La Selva i en part de l'alta montanya i si's balla a Barcelona es pels molts empordanesos i selvatans que no s'han donat mai vergonya —malgrat les befes d'alguns barcelonins— de juntar-se les mans i puntejar en qualsevol lloc que's trobessin tan punt se tocava una sardana.

Solament, doncs, arribem a comprendre que'ls senyors organitzadors de la Festa de la Música Catalana hagin volgut incórrer en la censurable omissió que motiva aquestes ratlles, si tenim en compte que deuen esser perfectes barcelonins i com a tals i

perquè no n'han sigut, no'n són, ni'n seran mai de sardanistes, no senten ni es fàcil que sentin mai tampoc, la necessitat de que la música catalaníssima de les sardanes figuri en la Festa que volen celebrar.

L'omissió que avui censurem es un greu agravi a bona part de Catalunya i a tots els nombrosos catalans de les encontrades aon la primera festa verament popular es la sardana, i no tindrà perdó possible si no s'esmena en anys esdevenidors la falta comesa enguany i no ressona com li pertoca, cada any, la veu melodiosa de la tenora, en l'acte de la Festa de la Música Catalana.

JOSEP GRÀHIT

“Trio de Barcelona”

AM motiu de la sessió de música de cambra celebrada en el Teatre Principal de la nostra ciutat pels distingits artistes senyors Ricard Vives, pianista; Marià Perelló, violinista; i J. Pere Marés, violoncel·lista, —els quals componen el notabilíssim «Trio de Barcelona»— qual sessió tingué lloc en la tarde del dia 25 de janer i que fou un nou triomf per la perfectíssima execució que alcançaren els esmentats concertistes, corroborant els alts elogis que'ls hi han tributat els públics dels grans centres musicals com Berlin, París, Barcelona, Brussel·les i Madrid, publiquem a continuació una petita nota biogràfica de cadascun d'ells, i per això ens abstenim de fer la ressenya crítica del concert al·ludit, del qual, també, n'insertem l'interessant programa:

Trio òp. 70, núm. 1, en *re* major, de Beethoven.

Trio òp. 110, en *sol* menor, de Schumann.

Trio òp. 65, en *fa* menor, de Dvorak.

Ricard Vives

Nasqué a Barcelona en 1886. Als vuit començà sos estudis musicals baix la direcció del mestre Salvat i més tard els d'harmonia i contrapunt amb en Nicolau i Deniel acabant-los als quinze. D'allavors ençà se dedicà exclusivament a l'estudi del piano sots la direcció del reputat mestre Granados qui el considerà com a un dels seus millors deixebles. Acabada sa carrera artística se donà a conèixer a Barcelona interpretant el concert en *re* de Bach amb acompanyament d'orquestra amb un èxit tant gran que'l posaren a la ratlla de nostres primers pianistes. En 1911 amb el desig de recullir llores, realitzà una *tour-née* artística amb el seu amic el violinista M. Perelló fent-se sentir en l'Ateneu de Madrid i en els Centres Filarmònics de Saragoça, Logronyo, Vitoria, Burgos, Pamplona, Tolosa, Sant Sebastià, La Corunya, Lugo, Salamanca, Màlaga, Valencia, Tarragona, Girona, Reus i Barcelona, obtenint en tots aquests llocs calorosos aplaudiments i grans elogis d'una crítica sensata.

Tots quants artistes visiten Barcelona, sol·liciten el seu concurs ja sia per interpretar «lieders» o Sonates, com ho han fet últimament les cantatrius M. Barrientos, F. Hallama, i els violinistes M. Crickboom i J. Massià.

Fa sis anys que'n Vives dirigeix la classe superior de piano en l'Academia Ainaud.

A. N.

Marià Perelló

Fill de Barcelona, nasqué'l 18 de setembre de 1886, jove i entusiasta, de molt petit donà a conèixer sa inclinació i facultats artístiques, doncs als set anys amb un dolent violí, joguet regalat pels seus pares, tocava senzills troços de música clàssica amb sentiment i gran facilitat. Estant baix la direcció del mestre Solà el va sentir l'in-

signe Albéniz i reconeixent ses grans aptituds, aconsellà el posessin en mans del cèlebre violinista Crickboom, an aquí el mateix Albéniz presentà i recomanà. Fixada per en Crickboom sa residència definitiva a Brussel·les el va seguir en Perelló i estigué tres anys al seu costat, essent el seu deixeble predilecte, el seu substitut en moltes ocasions i el segon violí en el quartet del seu nom, en quin donà en 1904 una serie de sessions en la Filarmònica de Madrid.

Al següent any feu son debut a Barcelona, com artista virtuós, donant en el Teatre Principal dos concerts amb orquestra dirigits pel mestre J. Lamote de Grignon. A l'intalar-se a la seva terra, en Granados el nomenà professor de sa academia i amb tant eminent pianista ha pres part en moltes sessions en el Palau de la Música Catalana, a Palma de Mallorca i últimament en les molt interessants que celebra la Societat de Concerts de l'Academia Granados.

En novembre darrer, obtingué un èxit franc interpretant l'admirable concert de Bach per a dos violins i orquestra. El reputat crític musical del diari *El Día Gráfico* en E. Esbert, en la ressenya d'aquest concert diu: que'n Perelló feu més que secundar al seu mestre, s'hi confongué; que es son mellor elogi.

Actualment es director artístic a Barcelona de l'«Associació de Música de Cambra».

P. R. A.

J. Pere Marés

Nasqué a Barcelona el 2 de janer de 1888 i en 1902 començà sos estudis musicals en l'Escola Municipal de Barcelona distingint-se sempre per lo molt estudiós. Sis anys després anà a Brussel·les per a perfeccionar allí sos estudis, rebent lliçons, durant dos anys, del mestre Gaillard, eminent violoncel·lista del famós quartet de dita capital, qui veient-se privat de continuar donant lliçons a causa dels freqüents

viatges amb el quartet, col·locà al seu deieble predilecte J. Pere Marés baix l'immillorable direcció artística del cèlebre Gerardy, amb qui estudià dos anys més, havent passat l'últim d'aquests a Berlín, a on per sa expontania iniciativa el portà el mateix Gerardy a fi de que coneixés aquell gran centre musical.

A fins de 1913, trovant-se a Barcelona, per a passar una temporada al costat de sa familia, concebí el tant encertat projecte d'organitzar un *trio* català, quina realització tenia que constituir un segell de gloria per a ell, conseguint associar-se amb els tant celebrats joves artistes, actualment sos dignes companys Perelló i Vives.

El 25 de novembre últim, donà un recital a Berlín tocant obres de Locatelli, Max Bruch, Saint-Saëns i Dalcroze amb un èxit sorprenent i declarant la premsa unànim que'n Marés es un excelent concertista.

M. O.

CORRESPONDENCIA

LA PRIMERA SORTIDA DE L'«ORFEÓ» DE BESALÚ

Am la perspectiva d'una diada de les més crues d'hivern, els camins coberts encara per la neu, glaçada, de la rescent nevada, poc menys que intranzitables, després d'una nit de general insomni, a les cinc del matí ens trovavem ja tots reunits disposats a empendre alegres la marxa que feia dies esperavem i temíem am l'incertitut de les coses inconegudes, temerosos de qualque incident que enterbolís l'alegría de la festivitiat.

Ara l'un ara l'altre, anaven arribant els carruatges i am tot ordre ens anarem col·locant cada hu en son lloc, sentint-se per tot arreu fresques riallades de veus argentines, esclatades per les orfeonistes, que imprudents sortien desabrigades al carrer, en busca de son seient que am la fosca de la nit no trovaven, i amb un espai de temps que no passaria de mitja hora sortíren les setze tartanes portadores de l'«Orfeó».

Am poca diferencia arribarem sense incidents a Castellfullit, lloc previament designat per a esmorzar, on els escassos tranzeunts que dirigits a sos quefers o sortits de l'Iglesia passaven per aquell lloc quedaven un moment sorpresos contemplant aquella alegre joventut que donava un caient de primavera a un matí cru d'hivern; mes desseguida quedaren enterats de l'objecte d'aquella animació desacostumada.

Desentumides les cames i previ aquell refrigerí, pujarem altra volta a nostres carruatges i amb una puntualitat que desdeia de la fama ben fonamentada del bell sexe, arribarem feliçment a Olot, terme de nostra excursió i lloc on ens esperaven amb els braços oberts la junta en ple del Centre Catòlic, els Rnds. mossèn Farró i M. Rufet que am nosaltres devien compartir la cerimonia religiosa, i nombroses personalitats i veïns, representants de tots els estaments.

Fetes les presentacions i saludos de rúbrica, precedits per la senyera de l'Orfeó, al cap la típica barretina, adornades les noies am la bella mantellina blanca que feia ressortir sa hermosura, passarem el carrers d'Olot en mig de una gran gernació que's parava i saludava nostre pas, anant directament a l'Iglesia de la Verge del Tura, on no refets encara de l'impresió de l'arribada i tremolant de fred, trencàrem tímidament el silenci del temple am les hermoses melodíes de la Salve gregoriana de salutació a la Verge.

D'allí ens dirigírem a Sant Esteve que am sa severa grandiositat, atestada de fidels disposats a escoltar les notes gregorianes de la missa, era pels qui sortíem per primera volta a fer-nos conèixer, motiu de pregona emoció. Am tot, entonarem am valentía el Kyrie Clemens Rector, sortint força arrodonit, diguerem aixís mateix el Gloria X de la missa de la Mare de Déu, el Credo n.º IV, el Sanctus i Agnus de la missa IV «In festis duplicibus» acabant amb el grandíós i emocionant Deo Gratias de les festes solemnes.

Ocupà la sagrada càtedra el Rnd. P. Bolós fent una magnífica oració versant sobre l'influencia de la música en les cerimonies litúrgiques i l'importancia de la constitució i educació cristiana de la familia en el benestar de la Societat.

Desseguida, deixant de pas la senyera al local del Centre Catòlic, anarem acompanyats per la junta i bona part de socis al Museu Municipal, on poguerem admirar els molts exem-

plars de tosques volcàniques de la comarca, els antics i artístics objectes de totes menes i èpoques, les escultures den Clarà i la sala de dibuixos i cartells cedits per en Malagarida, ont hi figuren les millors firmes d'Europa i Amèrica, sortint gratament impresionats d'aital visita, essent nos facilitats amablement per nostres simpàtics acompanyants tota mena de detalls, poguent nos convèncer de que'ls olotins a més d'exquisits cavallers, eren excel·lents artistes principalment en el ram d'esculptura regoneguts de fama mundial.

Després del dinar servit esplèndidament, on regnà l'animació i alegria que es de suposar, anarem altra volta al Centre, on cantàrem «Montanyes Regalades» S. M. i «L'Empordà» per a avançar qualque audició i poguer ho sentir els qui no tenien seient al Teatre pel concert que cantàrem a la vetlla davant d'un públic selecte que omplia totalment llotges i galeries; se desglosà en mig de contínues mostres d'aprovació i aplaudiments, no essent jo indicat per a fer comentaris sobre sa interpretació que sobradament han fet tots els periòdics d'Olot, ocupant-se'n am detenció i am termes afalagadors per nosaltres. Sols diré que del programa lo que més agradà i mereixé els honors de la repetició fou «L'Empordà», «Sota de l'Olm», «L'Hereu Riera», «Sant Dilluns» i «El Cant dels Aucells», com també agradà al grupo d'intel·ligents l'«Adoramus Fe» de Palestrina.

Acabat el concert, quedàrem una estona als salons del Centre per a descansar que bé ho mereixíem després del trevall del dia rebent les felicitacions i els encoratjaments de tots per a continuar nostra obra i en incorporació ens acompanyaren a la fonda on nostre President senyor Caselles, donà en nom de tots les gràcies als del Centre Catòlic per l'acullida dispensada i ells per boca de mossèn Pujol ens felicitaren per nostre trevall posant de relleu am paraula eloqüenta, les penalitats que havíem de vencer per arribar a poguer interpretar un programa com el d'aquell dia, tinguent frases galants per nostres Director i President i fent immerescuts elogis per tots nosaltres.

Am la més cordial i franca animació transcorregué'l sopar, marxant tot seguit a Besalú, posant aixís terme a tan gaia festa que per esser la primera sortida de l'«Orfeó», després de vencer els nombrosos obstacles sorgits en sa organització, ens deixarà un record imborrable de satisfacció i gratitud envers nostres bons amics d'Olot que han donat bella mostra de protecció per a una institució que a més de

instruir, estreny els llaços de germanor entre els homes.

UN ORFEONISTA

Besalú, febrer de 1914.

BARCELONA. — Organitzades per l'Associació Musical de Barcelona han tingut lloc al saló de descans de la Sala Mozart quatre interessants sessions de música de cambra, la darrera de les quals fou el 13 de febrer.

La senyoreta Joana Aleu, soprano del Centre d'Instrucció Musical cantà acompanyada al piano pel senyor Buxó les cançons: «Après un somni» i «Les roses d'Ysphan» de Fauré; «La mort dels amants» de Debussy; «La professó» de Cessar Franck; «L'amada del timbaler» de Saint-Saëns; «Cançó de breçol» de Max Reguer; «Cant del cigne» i «Consell inútil» de Grieg; «Durant una horeta» de Weingartner; «Oh mal cantor», «Pregeu-li oh mare» i «Per què joiosa estic» de Walf; i «Conec jo set germans» de Strauss.

Les cançons són totes hermosíssimes, però no es possible parlar-ne detalladament, perquè foren totes elles cantades seguidament, l'una darrera l'altra i no'ns deixaren temps de fruit-les com hauríem volgut; ni podem guardar una impressió determinada de cada una d'elles, doncs algunes de dites cançons, són d'una grandiositat tal, que deurien sentir-se soles amb un bon espai de temps de l'una a l'altra.

Foren molt aplaudides «La professó» i «Consell inútil».

Nosaltres no sabríem dir quina va agradar-nos més de totes elles; però, «La mort dels amants», «El cant del cigne» i «Oh mal cantor», deixaren en nosaltres una impressió de bellesa i de gràcies infinites, impressió imborrable, de la qual ha nascut un gran desig de tornar a sentir-les. Si això fos possible, i amb aquestes totes les altres del programa, tal vegada podríem jutjar-les mellor. Consti, doncs, que no són aquestes ratlles una crítica, sinó un testimoni d'admiració pels autors de les cançons esmentades. Dit sigui en descàrreg de nostra consciència.

No va agradar-nos tant com les cançons el trio per a piano, clarinet i violoncel de Vicent d'Indy, no obstant reconeixem en ell gran riquesa d'inspiració i composició. Dels executants (Buxó, Nori i Gàlvez) podem dir que varen fer-ho bé i que foren molt aplaudits. A nosaltres qui va agradar-nos més fou en Gàlvez.

El públic, molt nombrós, sortí complascut de la vetllada.—A. B.

Marià Perelló, Ricard Vives i J. Pere Marés, del «Trio Barcelona», sobre quins artistes publiquem una nota biogràfica en altre lloc del present número

Parcival

Per falta de temps no's pogué parlar detingudament, en el número de janer de la REVISTA, de les representacions italianes de *Parcival* en el Gran Teatre del Liceu. No obstant, feiem constar l'expectació del nostre públic benèvol i l'èxit obtingut des del primer dia i refermat en les successives execucions.

Passada l'actualitat palpitant de l'estrena (tot passa depressa en els temps que correm), no és ja del cas parlar de la materialitat d'aquestes representacions d'òpera. En lloc d'això sigui'ns permès fer algunes consideracions sòbres la naturalesa i la significació de l'última obra de Wag-

ner, després de consignar, com a datos per a l'història, les dates en que han tingut lloc les representacions, i els noms dels principals artistes que hi han pres part. La primera representació començà el dia 31 de desembre a les deu del vespre; les següents s'han celebrat els dies 3, 8, 11, 14, 18, 21, 25 i 28 de janer, i 2, 5 i 8 de febrer. Apuntem el nom, tant conegut, del mestre Franz Beidler com a director d'orquestra; el del nostre eminent tenor Francisco Viñas en el personatge de Parcival; el de la Sra. Kaftal (Kundry), i els dels Srs. Bettoni, Formichi, Giralt, Pacini (Gurnemanz, Amfortas, Titurel, Klingsor); en fi, els noms dels escenògrafs Srs. Vilomara, Junyent, i Moragas i Alarma.

* * *

Si volem comprendre bé *Parcival*, serà bo que'ns fixem en la marxa ascencional dels drames que'l precediren. En primer lloc, encara que aquests ens semblin molt diferents els uns dels altres, i fins en certa manera contradictoris, convé advertir que 'ls uneix a tots un nexa comú, l'idea capital de Wagner: el renunciament, la redempció per l'amor. Tant és així, que algú comentador ha dit que'ls drames lírics wagnerians eren una serie de variacions colossals sòbres un mateix tema.

Aquesta tesi de Wagner, que podriem nomenar única, apareix en embrió en l'història de *Rienzi*, el tribú romà que se sacrifica per la patria; però és ja el pensament generador de *L'Hollandés errant*: l'abnegació de Senta, que salva, donant-li la vida, l'home que'l destí havia condemnat a navegar perpetuament. En el *Tannhauser* la virginal Elisabeth sacrifica son amor, sa joventut, sa existencia, per redimir el voluptuós cavaller; i aquest, després d'oscil·lar molt temps entre'l pecat i el penediment, sols alcança el perdó després de renunciar-se a ell mateix. *Lohengrin* és també un hèroe del renunciament, i la desgracia d'Elsa ens apareix com el càstie de sa curiositat, filla de l'amor, és cert, però d'un amor impacient i poc abnegat.

La vasta cosmogonia de *L'Anell del Nibelung* ens desconcerta de moment, car no hi veiem més que un cataclisme immens que tot ho ensorra: déus i hèroes, idees i principis. És que Wagner s'ha rebel·lat contra la societat i l'ordre de coses establert, actuant de revolucionari i fent-se amic del nihilista rus Bakounine; i poc després de semblant aventura ha conegut el sistema filosòfic de Schopenhauer, que ha depositat en son esperit el més negre pessimisme. No abandona l'idea del renunciament i de la redempció per l'amor, però sa eficacia queda desviada i sense virtut: tot sacrifici esdevé inútil, i el renunciament va a caure en l'anul·lació de l'ésser. Aques-

ta nova srientació del pensament wagnerià es plasma finalment en *Tristany i Isolda*.

En *Els Mestres cànctaires de Nuremberg*, darrera d'aquell poderós esclat de vida i alegria populars, de passió juvenívola, hi palpita un cas dels més fermosos de generós renunciament. Hans Sachs és un hèroe que calla: encara més, que somriu. Estima Eva, però no'ns ho diu. Jamai sortirà de sos llavis una paraula que pugui entelar la felicitat dels que'l volten. Amb la més gran naturalitat, com si no hagués de fer cap esforç, arriba a canviar son amor en puríssim afecte paternal i no dubta en protegir de tot cor son rival. El sabater poeta rectifica victoriosament les teoríes de Schopenhauer: ell ens demostra que és possible, en aquest món mateix i fins sense rompre el ritme normal de l'existencia, alcançar un triomf complet sobre'ls propis sentiments i inclinacions i recollir els fruits del renunciament, engendrant el sacrifici mateix un fecunde principi de vida i activitat.

Wagner ha sabut alçar-se per damunt de la mesquina concepció ontològica del que ha sigut un temps son filòsop preferit. Un pas més, i a l'element humà s'unirà amb llaç fortíssim l'element sobrenatural i diví. A la tenebrosa noció de l'anorreament després de la mort, succeirà la confortadora esperança en una benaurança que serà la recompensa eterna de l'exce'ssa virtut del renunciament. Dins l'esperit de Wagner es desenrotlla un procés de reconstrucció que'l portarà necessàriament a l'acceptació de l'ideal cristià, únic regenerador de les flaqueses humanes, única força capaç d'oposar-se i vèncer el mal que té el món esclavitzat.

El moment precís en que el personatge de *Parcival* va pendre cos en l'esperit de Wagner fou la primavera de 1857, durant la composició de *Tristany*. Sabem per Hans de Wolzogen que *Parcival*, en el curs de ses peregrinacions a la recerca del Sant Grial, havia d'arribar a Kareol quan el sen-

sual cavaller del rei Marke geia en son llit de mort. Segons sembla, Wagner havia ja compost la melodia amb la qual Parcival donava celestials consolacions al desesperat amant. Aquest intent d'intervenció de Parcival hauria projectat un raig de llum en el fosc drama; però Wagner el rebutjà per raons estètiques, car hauria destruït l'unitat del pensament i de l'acció, i molt molt més per raons filosòfiques: no capia encara tot el valor cristià del renunciament.

Wagner mateix ha sintetitzat *Parcival*: «Mitjançant la compassió i el sofriment, un foll nèt de cor adquirirà i portarà a cap l'obra de la redempció.»

Penetrem en l'acció. Des de les primeres escenes se'ns ofereix de relleu la constant i misteriosa lluita entre'l bé i el mal, simbolitzats pel *burg* de Montsalvat i el castell encantat de Klingsor. El mal venç: Amfortas no ha sigut prou fort i ha delinquit. Klingsor li ha arrabacat la llança sagrada, i amb ella l'ha ferit. Cada cop que descobreix el Sant Grial, sa ferida sagna i li produeix terribles dolors; i no obstant, ha d'exercir son ministeri, car la mística cerimonia dona força i virtut als cavallers.

En el primer acte ja fem coneixença amb el futur redemptor, però aquest és encara un adolescent impulsiu, sense reflexió, que ho ignora tot. Comença a sentir la compassió al contemplar el cigne que ha travessat amb sa fletxa, mes encara li falta molt per a estar preparat a complir sa missió. Caminant pel món guanyarà experiència, i l'ésser fort contra la temptació violent dels sentits li valdrà, en recompensa, la maravellosa intuïció de les lleis eternes que regeixen el bé i el mal. ¡Quina transformació s'opera en ell en el segon acte! A l'acabar no sembla el mateix! Parcival és clarividenc, però aquesta clarividencia mateixa l'excita a purificar-se fins a un grau extrem d'espiritualització. Després de llargues pelegrinacions i severes penitències,

arriba, un Divendres Sant al matí, a les terres de Montsalvat: hi arriba en el moment en que és més necessària sa intervenció redemptora. Titurel ha mort, i, abans de sepultar-lo, els cavallers demanen a Amfortas, una altra volta encara, que'ls enforteixi amb la celebració dels sants misteris. Amfortas s'hi nega en absolut: preferix morir, enfonzar-se en el no ésser, ans que renovar els torments intolerables.

En semblant moment Amfortas resumeix tots els personatges fills del pessimisme filosòfic que Wagner creà anteriorment; o encara va més enllà, perquè el seu conflicte és, per dir-ho així, el conflicte-típus de l'humanitat, l'espantós conflicte entre la criatura indigna i son Criador. Mes Wagner ens ofereix ara la més lluminosa, la més conortadora de les solucions. En altre temps l'Hol'landès va exclamar: «—Anoreament, reb-me!» I va dir Wotan, un cop perdut son poder: «—No aspiro més que a un bé únic: la fi, la fi!» I sospiraren Tristany i Isolda: «—Oh nit! Fes-me oblidar que visc, i acull-me en ton si!» I el dramaturg va accedir a llurs súpliques covardes d'aniquilació. Ara no: solament queda destruïda la sobirania absoluta del mal, però l'home reb la força, la gràcia necessària per a lluitar contra l'enemic i defensar-lo. Sorgeix, doncs, el qui ha d'obrar el miracle de redempció. Parcival toca amb la llança santa la ferida d'Amfortas, que's tanca al moment; puja a l'altar, i, prenent en ses mans la copa mística, restaura en tota sa puresa el culte del Salvador del genre humà.

* * *

Des del punt de vista musical, *Parcival* és la manifestació de la tercera manera de Wagner si s'accepta per a tots els grans genis la divisió de la producció artística, més especialment aplicada a Beethoven, en tres períodes o maneres: el període de joventut i formació, el de plenitud i maturitat, i el de depuració i espiritualització.

Havent alcançat en *Parcival* (en major grau potser que en cap altra de les seves obres) la fusió perfecta de la música i el drama, l'elevació d'aquest es reproduïx en aquella amb la més gran fidelitat. És doncs, característica, en la partitura, la sobrietat en la descripció de l'element exterior o pintoresc. Així, per exemple, en el quadre primer, que's desenrotlla durant les primeres hores de la matinada d'un dia serè, no hi ha la més petita intenció descriptiva del clarejar i de la sortida del sol: si volem trobar una pàgina d'aquest genre caldrà que reculem fins al *Cap-vespre dels déus*; ni es tradueixen en poètics *Waldleben* els jocs de la brisa entre'l verd fullam: semblant pintura de naturalesa va trobar un marc adequat en el segon acte de *Sigfred*, però aquí els murmuris de la selva no'ns deixarien concentrar en l'essència del drama que's descapdella l'ànima dels personatges independentment del medi ambient en que es troben. Tant sols un discret dibuix melòdic ens suggereix en determinat moment la proximitat del llac, no com a acotació pintoresca, sinó perquè recordem que en les seves aigües Amfortas cerca l'alivi de sos sofriments.

En el tercer acte Wagner ha evitat amb la més gran cura tot allò que podria semblar una apoteosi triomfal de la primavera. El quadre l'hi portava naturalment; però llavors, més encara que en el primer acte, una pàgina de brillant coloració orquestral hauria eclipsat els personatges. Per què ¿què és l'encís de la primavera de la naturalesa comparat amb el renaixement i la floració del món espiritual? Poques vegades es podrà dir amb tanta justesa com en aquestes primeres escenes del tercer acte que'l païsatge és un estat d'ànima. *Parcival*, *Kundry*, *Gurnemanz*, amb la mirada van més enllà de lo creat i penetren en lo inefable. La senzilla cantinela de l'orquestra no descriu les bel·leses del bosc i de la prada, sinó la contemplació, l'èxtasi d'aquelles ànimes santificades.

L'absència de música pintoresca i superficial respón, per consegüent, a una intenció de Wagner ben determinada. I succeeix que, no essent cridats a fer un paper que podríem nomenar *decoratiu*, les melodies i els ritmes multipliquen llur expressivisme i són empleats exclusivament tant per representar veritats fonamentals o la valua moral de les persones com per posar al descobert els plecs més amagats dels esperits i de les consciències. Fins en els instruments mateixos hi ha una rara dignificació de les sonoritats: la fusta i la corda són ara orants, ara contemplatives: el metall és hieràtic.

Al tractar l'element religiós del drama, Wagner s'enlaira fins aon poques vegades poden elevar-se les concepcions dels homes. Des de les primeres notes del preludi ens veiem transportats a les regions de lo sublim. Tant aquest preludi com les pàgines que afegeixen a son contingut nous comentaris i desenrotllaments (com són la primera escena de la consagració del Grial, la conclusió del segon acte i tot l'acte tercer, que no és possible fragmentar) pertanyen a l'art de més alta categoria, que és aquell que'ns acostava a Déu. És un tresor d'inspiració que penetra al fons de l'ànima i al passar pels sentits no pot ésser discutit ni sotmès a un anàlisi fred. Des de l'època d'or de Palestrina i de Victoria la música no havia tornat a trobar, fins a *Parcival*, l'expressió de lo inefable i diví.

Els noms de Palestrina i de Victoria no ens han vingut a la ploma a l'atzar i arbitrariament: així com va procedir la composició dels *Mestres cantaires* un llarg estudi de les obres de Joan Sebastià Bach, així també sabem que la preparació musical de *Parcival* va consistir en amar i estudiar els mestres immortals de l'art polifònic. An ells, que són els representants excepcionals de la catolicitat de l'art, demanà Wagner el secret de la catolicitat que's troba a faltar en ses demés creacions. I veus aquí per

què en les grans escenes de *Parcival* se'ns proposa la solució d'un problema que ha semblat insoluble a tots els que se n'han preocupat: tal és l'amplificació de la polifonia clàssica posant en joc els múltiples recursos de la ciència moderna de la composició; i veus-aquí per què (cosa més sorprenent encara) aquelles pàgines sublimes ens envolten en el misteri i es diria que en certs moments aixequen una mica el vel que'ns amaga allò que l'ull mortal no pogué veure i la boca de l'home no sabé ja mai expressar amb son parlar trencat.

VICENS M.^a DE GIBERT.

(De la *Revista Musical Catalana*).

NOVES

Al teatre "Cine Modern" de Palafrugell, se preparen per a la vinenta Quaresma cinc grans concerts que amb entusiasme digne de lloança organitza nostre respectable amic el conegut banquer d'aquella població don Arseni Girbau. En aquests concerts hi pendran part les concertistes de piano i violí Onia Fargas, Agna March i Edelmira Ibars. Hi cooperarà també'l "Quintet de l'Academia Musical" d'aquesta ciutat que junt amb una orquestra composta de setanta professors, executarà un poema simfònic del mestre Garreta de quina obra en tenim les més falagueres impressions.

L'orquestra serà dirigida pel propi autor. Nosaltres ens congratulem de tan excel·lent projecte, i vagi pel senyor Girbau nostra encaixada de mà boi desitjant li un gros èxit material ja que de l'artístic no'n dubtem pas.

S'han inscrit com a socis protector de l'«Orfeó» de Besalú, nostres distingits amics els senyors Monsalvatje i Riera. Aquest exemple, seria bó, tingués imitadors entre totes les persones acomodades de nostra província, doncs de aquesta manera tindrien vida propria totes les entitats que se dediquen a fer art.

L'orquestra «La Principal» de Palafrugell, projecta una notable reforma encaminada a que dita entitat siga la millor de la província.

Així ens ho comunica el senyor Girbau a qui hem tingut el gust de saludar en nostra Redacció.

Tots els mestres compositors sotscriptors de SCHERZANDO... poden enviar-nos nota de les obres escrites per a la pròxima temporada, les que anunciarem gratuïtament.

En el Teatre Principal de la nostra ciutat, ha debutat am franc èxit la companyia dramàtica que actuarà durant la temporada de Quaresma, de la qual n'es director don Wenceslau Bueno, formant part de la mateixa actors i actrius de regoneguda fama

L'obra inaugural fou el magnífic poema dramàtic en quatre actes «La Cena delle Beffe» de l'insigne poeta italià Sem Benelli.

Des d'aquestes planes enviem el nostre homenatge d'agraïment al director de la Companyia per l'exquisit gust de posar en escena una obra tan bella i forta, i confiem continuarà per aquest noble camí artístic, i eliminarà tot lo possible dels cartells les produccions sentimentals i cursis dels germans Quintero i altres autors frívols.

La culta entitat «Athenea» organitza una serie de conferencies literaries i musicals. La primera musical que's celebri, anirà a càrreg del notable musicògraf, redactor de SCHERZANDO..., mossèn Miquel Rué.

No cal dir que aquest acte tindrà gran importancia per esser el conferenciant una autoritat musical de relleu i que ocupa un lloc distingit entre'ls historiadors de la música religiosa.

El mestre compositor don Antoni Juncà, ha publicat una nova obra per a piano que's titula «Gavota Clàssica». Se tracta d'una composició destrament harmonitzada prescindint de rebuscaments i aparaguent la melodia franca, adornada amb un treball conscient. Quedem agraiðssims per l'exemplar que'ns ha enviat tot esperant del celebrat mestre noves obres com la que acabem de parlar.

Els mestres compositors senyors Bou, Vallsespí, Serrats, Mercader, Segura i Casanovas, estan acabant les sardanes per a la vinenta temporada. A tots, els hi desitgem el millor èxit.

S'ha constituït a Figueres un quartet anomenat «Colon», dirigit pel mestre Lloret, formant-hi part la nena pianista senyoreta Carmela Lloret i els aventatjats violinistes en Soldevila i en Navarro.

Ha entrat a formar part de l'orquestra «Fatxendes» de Sabadell, l'aplaudit concertista de fiscorn en Julià Soler, artista molt celebrat i que deixa en nostra província innumbrables simpaties.

La capella de música de la Santa Iglesia Catedral, estrenarà en la pròxima Quaresma un nou Oratori del P. Hartmann. Dirigirà l'obra el mestre Rué, quins assaigs té ja molt avençats. Del protagonista se n'encarregarà el notable baríton mossèn Roquet.

L'«Orfeó Aucellada» de Palamós, estrenarà pròximament la missa «Pontificalis» de Perosi, baix la direcció de son director en Miquel Roger.

En breu sortirà publicada una composició religiosa dedicada a Sant Josep, original del mestre de capella de Santa Susagna del Mercadal mossèn Joan Roquet. Oportunament parlarem d'aquesta obra de quina en tenim les mellors referències.

L'«Orfeó» de Besalú que tan acertadament dirigeix en Vilardell, projecta grans reformes per a esbarjo de sos socis. Ademés dels concerts vocals, n'organitza una serie d'instrumentals a càrreg d'artistes que a son temps anunciarem. Per aital objecte, ha adquirit en propietat un magnífic piano de la casa Cussó S F H A. La tasca empresa per tan meritoria entitat, es digna de lloança i vagi pels entusiastes orfeonistes com també pels senyors Vilardell i Corominas, nostra sincera enhorabona.

La ciutat de Figueres prepara un gran homenatge a la memòria del malaguanyat mestre N'Albert Cotó. L'Ajuntament de la bella ciutat empordanesa ha concedit una subvenció important per a les festes que's dedicaran a l'il·lustre compositor empordanès.

Entre altres festeigs tindrà lloc un gran festival concert, compost de les obres del gran músic, en un dels mellors teatres de la ciutat.

Sabem que plouen les adhesions d'impor-

tants elements musicals i literaris a la comissió organitzadora de l'homenatge.

SCHERZANDO... atent a tota manifestació de alta cultura musical, no pot menys que enviar també, i ben gustosament, la seva adhesió ben decidida i entusiasta als organitzadors de tan consolador espectacle.

Dues noves sardanes hem tingut el gust de sentir per la cobla «Art Gironí». Dites sardanes se titulen «Nuvolada» i «Anyorança» i són originals de nostres bons amics en March i en Carreras. La primera se distingeix per son treball harmònic i per la ben cuidada instrumentació. La melodia encara que poc original, va revestida d'efectes que acrediten a son autor de bon harmonista. «Anyorança» es una obra que veiem en son autor un entusiasme gran per una escola determinada—i dit am sinceritat—l'escola garretiana. Això sol, ja la fa interessant. Melòdicament considerada, es bastant espontania, i baix el punt de vista harmònic, hi notem petits defectes que són perdonables a qui com en Carreras no es músic professional sinó que un ver entusiasta. En conjunt va agradar-nos molt experimentant que son autor té grans dots, que si els cultiva en podem esperar ben acabades produccions.

S'ha publicat en aquesta ciutat una revista d'art i humor que's titula «Aigua-forts». Agram el saludo que fa a la premsa, tot desitjant-li llargs anys de vida.

L'il·lustre «leader» de Catalunya en Cambó, ha regalat a l'«Orfeó» de Besalú, cent pessetes per a la compra d'un piano, sotscribint-se ademés en cent pessetes anyals en concepte de soci honorari. Encoratja veure com aquest gran patrici i eminent home públic, se preocupa no sols de la política, sí que dedica també preferent atenció a tot lo que respira Art pur.

Se'ns diu que l'orquestra «La Principal» de La Bisbal, serà objecte de grans reformes i que procura la contracta de músics de valua. Ho celebrem.

Alguns socis d'«Athenea», estan queixosos pels pocs concerts que en aquella cultural entitat s'hi donen. Nosaltres també ho lamentem i traslladem el preg a la directiva, boi desitjant atengui el sentir de la majoria del socis.

La Nova Societat Bach comunica que'l seu gran festival setè tindrà lloc, a Viena, del 9 a l'onze del maig vinent, compréent les quatre sessions següents: el dia 9, una audició de cantates; el 10, al mig-dia i al vespre respectivament, un recital de música «da camera» i un concert amb chors, orquestra i orgue; i l'11, l'execució de «La Passió segons Sant Joan». La direcció artística del festival anirà a càrreg del distingit «kapellmeister» de l'Opera Imperial i Reial, Franz Schalk. Serà la primera vegada que se sentirà a Viena, en una sola festa, una selecció important de les obres del gran mestre.

— — —

El mestre Josep Lassalle dirigí el «Parcival» a Madrid. Darrerament, l'Ajuntament de l'esmentada capital organitzà un concert en honor del nostre distingit compatriota. I la Banda municipal, dirigida pel mestre Villa, executà algunes obres degudes, respectivament, a Barbieri, Chueca i Villa. Tocà també les obertures de «Rienzi» i «Tannhäuser», i quelcom, en fi, de «La Posta dels déus». Al finalitzar el susdit concert l'entusiasme fou gros. I ho fou tant, que, per apaivagar-lo, el mestre Lassalle, amable, dirigí... (no diries què, llegidor?)... el «Pasacalle» intitulat «Gallito».

I veus aquí un final de concert perfectament... «hispanic»!

— — —

Comentant novament la «qüestió Parcival», un distingit confrare barceloní reproduïx els següents mots del mestre de Bayreuth, endreçats al rei de Baviera (son protector, com es sabut): «.. Com pot ésser que una acció en la qual els més sublims misteris de la fe cristiana són portats damunt l'escenari sigui representada en teatres com els nostres? Es amb un sentiment ben determinat que he qualificat «Parcival» de festival escènic sagrat («Bühnenweilfetspiel»). Dec, doncs, consagrar-li un escenari que no pot ésser sinó mon «Bühnenfestspielhaus» de Bayreuth. Es allà on «Parcival» deurà exclusivament i solament ésser representat sempre. «Parcival no deurà jamai ésser ofert al públic com una diversió, damunt de qualsevol escenari: és per això que m'ocupo únicament de prendre les meves precaucions i de cercar els medis mercès als quals pugui assegurar la destinació d'aquesta obra.»

Ricard Wagner presentí finament... lo que ja passa!

— — —

Entre'ls diversos estudis i crítiques que amb

motiu de l'estrena de «Parcival» hem llegit en diferents publicacions estrangeres, dues ben curioses notes hem trobat que's refereixen directament a Catalunya al fixar el lloc on se desenrotlla l'acció del drama wagnerià, que, segons elles, es troba a Montserrat, la nostra santa muntanya. Vegi's l'afirmació que se'n fa en un article que publica «L'Illustration», de París: «El Montsalvat, místic asil on uns purs cavallers vetllen la preciosa sang del Senyor, és, segons la llegenda, el cadòtic massiç del Montserrat, a Catalunya; el qual es convulsionà d'horror a l'hora en que el Crist agonitzà.»

Fou, també, segons el propi articulista d'on extraïem aquesta nota, el mateix Montserrat el lloc on el pintor rus Joussosky anà a cercar els elements necessaris al ser-li encarregat pel mateix Ricard Wagner el decorat de son poema per a l'estrena a Bayreuth. I continúa el citat escriptor al parlar del decorat dels primer i tercer actes del «Parcival» representat a la gran Opera de París: «El primer acte es desenrotlla sobre'l vessant septentrional del Montserrat, car és del nord que descendeix el mator del cigne. El primer quadre («Dominis del Grial») és un bosc de faigs, que abunden en la regió. El moviment del panorama (74 metres de llargaria) amb el qual es lliguen el primer quadre i el segon («el Temple»), reproduïx els llocs rocosos, els torrents fantàstics, els abismes i les entranyes de la muntanya convulsionada.» «...El lloc primaverl que precedeix la darrera escena de l'obra, o sigui on se desenrotlla tota la primera part del tercer acte amb l'episodi «Encantaments del Divendres Sant, així com el nou panorama que uneix l'acció plàstica, han sigut presos en el vessant sud del Montserrat, no menys altiu ni menys ferotge que'l vessant nord. Aquests són els dramàtics paisatges que Mr. Simas ha interpretat amb pinzellada vigorosa.»

Al parlar de la presentació de «Parcival» a la Moneda, de Brusselles, diu l'autor de l'article que'ns ocupa: «Com Mr. Simas, el decorador belga Mr. Delescluze ha anat, naturalment, a Montserrat...»

• Aquí s'ha fet lo mateix...

— — —

L'editor Julius Hoffmann, de Stuttgart, publicarà aviat un aplec de records sòbres Beethoven que despertaran, ja no cal dir-ho, el més viu interès. Han sigut recollits pel musicòleg Frederic Kerst. Se tracta de records sòbres Beethoven procedint de més de cent quaranta

contemporanis seus. Alguns són ja coneguts, però la majoria són o bé oblidats o fins ara inèdits.

Acaba d'organitzar-se, a Berlín, una setmana Strauss. S'han executat quatre produccions teatrals de l'autor de «Don Juan: Salomé, Elektra, Ariana a Naxos i El Cavaller de la Rosa». Ricard Strauss dirigí les esmentades obres, i l'èxit que despertaren fou, sembla, sorollosíssim.

Elegantment editat, hem rebut un follet que ha publicat el «Trio Barcelona» recopilant retalls i articles insertats en revistes i periòdics estrangers i espanyols, els quals dediquen entusiastes elogis per la meritoria tasca noblement empresa pels artistes que componen aquella entitat senyors Vives, Perelló i Marés.

Fa uns dies que's trova malalt nostre estimat amic el professor de l'«Acadèmia Municipal de Música» en Francesc Perich. De cor desitgem una franca i molt prompta mellora.

La casa editora viuda Llobet, de Barcelona, ens ha enviat una obra religiosa de mossèn Josep Padró. Agraim l'obsequi.

Han entrat a formar part de l'orquestra «Muixins» de Sabadell, els professors de flauta i violí, germans Fernández, quins, fins ara, perteneixien a l'orquestra «Fatxendes» d'aquella població.

Al centre d'«Unión Republicana» d'aquesta ciutat, s'anuncien per a la temporada de Quaresma una serie d'obres dramàtiques d'autors catalans com també la representació de les sarqueles «Moros y Cristianos» i «Las Carceras».

En altre lloc d'aquest nombre, donem compte dels concerts en projecte al teatre «Cine Modern» de Palafrugell, mes se'ns comunica que les gestions començades, han tingut l'èxit que era d'esperar fixant pels dies 21, 22 i 23 del pròxim abril la celebració de tant importants actes musicals.

Llocs de venda de SCHERZANDO..

GIRONA: Kiosc Marull. — BARCELONA: Kiosc enfront al Teatre Liceu. — M. DRID: I. Alier, plaça Alfons XII. — PARIS: I. Alier, Boulevard de Strasburg, «Stadium des Arts».

Festa de la Música Catalana

ANY VI

Suplement al cartell del Concurs de 1914

XIX.— Premi de 250 pessetes, ofert per l'Associació Sabatina de la Mare de Déu de la Mercè, a les dues millors *Salve Regina*: una a quatre veus mixtes amb acompanyament d'orga i l'altra a dues veus de noi amb acompanyament d'armonium. Aquestes composicions seran cantades en les salutacions que dita Associació piadosa dedica a la Verge de la Mercè tots els dissabtes de l'any. Cas de que cada una de les *Salve Regina* premiades siguin de distint col·lecció, s'adjudicaran 150 pessetes a la de veus de noi.

Barcelona, febrer de 1914. — *Francesc Matheu*. President de l'«Orfeó Català». — *Manel Rocamora*. Secretari de l'«Orfeó Català».

PUBLICACIONS REBUDES

- Musical Sacro-Hispano. Bilbao. Any VI i VII, núms XII, I i II.
- Santa Cecília. Torin. Any XV, núms. V, VI i VII.
- Biblioteca Sacro-Musical. Madrid. Anys III i IV, núms. 36, 37 i 38.
- Revista Musical. Bilbao. Any V, núm XII.
- Cròniques de l'Orfeó Manresà. Any IV, núm. 38.
- Musical Emporium. Barcelona. Novembre i Desembre.
- Marinada. Palamós. Any I, núms. I i II.
- Revista Musical Catalana. Barcelona. Any XI, núm. 122.
- Revista Monserratina. Montserrat. Núms Janer i Febrer.

BIBLIOGRAFIA

EDICIÓ A. BERTARELLI DE MILÀ

CESARE CHIESA. Repertori del petit organista. «La Santa Missa». Set senzilles peces per a orga molt apropiades per omplir tota una Missa de Comunió.

Domina en elles l'harmonització a tres lo que fa que puguin ser més fàcilment executades per petites mans.

Molt apropiades per a convents de monges i vil·les de pagesia en que'ls organistes acostumen a no poguer-se dedicar a obres de gran volada.

ANGELO BALLADORI. «Cent vint noves cadences senzilles». Cinc per cada un dels tons majors i menors.

Petits preludis, inter-ludis o post-ludis d'uns vuit compassos quiscun, que comencen uniformament en un motiu imitatiu a dos parts i finalitzen quasi sempre a tres.

Apropiats per a apaivagar petits apuros de principiants en l'art de l'improvització.

LUIGI BOTAZZO. «Dotze sonatines fàcils per a orga o armonium». Com diu el títol, dins de sa senzillesa i facilitat, són peces que sonen bé i se desenrotllen amb una suavitat corprenedora que les fan ben a propòsit per a tocar-se en ofertoris de misses cantades i per a executar-se en misses de Comunió.

EDICIÓ FISCHER DE NEUYORK

P BRANCHINA, PVRE. «Missa a tres veus» en honor de Santa Agata. El director de la «Schola Cantorum» de Siracusa ens presenta una nova missa que com a seva està ben treballada, té motius molt inspirats i fins certa grandiositat en molts indrets. Se mou dins d'un ambient dels que més bé s'enquadren en el sant temple. L'interès de l'acompanyament no decau mai, perquè està fonamentat en la distinció que li dona un quatre, més que armònic, contrapuntístic o basat en el domini que té dels clàssics polifònics.

SENSE PEU D'IMPREMTA

CESARE MANGANELLI. «Missa fúnebre», a dos veus. De tant en tant es a tres. Aquesta missa no es pas recomanable, dins del seu genre, com la de Branchina en el seu. Té la «Missa fúnebre», que's mou en un ambient més dramàtic que rel'ligiós. No's basa pas en un fons de contrapunt, sinó de harmonia efectista, ja per ses modulacions, ja per certs rebuscaments que li donen quelcom de profanitat. Això no vol dir que no tingui alguns moments feliços, però abunden poc. No sempre es encertada en el repartiment de la lletra i tampoc hi domina un criteri fixe en la separació de síl·labes.

El marit que ha compost aquesta missa per sa muller, més que sentiment pietós per ella ha demostrat estar posseït d'un sentimentalisme un poc humà envers la mateixa.

MIQUEL RUÉ, PVRE.

SECCIÓ LITERARIA

Del nou llibre «Proses»

La trista corrna

QUANT havia nevat, aquella nit!

Una capa de més d'un pas de gruix s'havia extès sobre la vall, colgant les viandes totjust nascudes; els arbres, despullats de fulles, mostraven la florida de la neu posada sobre sos branquillons; un nombrós estol de pardals voleiava intranquil cercant devades aliment; el cel, ja entrat el matí, encara servaba'l color plumbós del cel de neu i, de temps en temps, petits cóps voleiaven per l'espai juguinejant amb el vent avans de posar-se en terra. Les dues o tres masies escalonades per la muntanya, semblaven astorades i retudes pel temporal: una immovilitat absoluta s'ovirava a son entorn, i les portes tancades donaven l'impresió trista de les cases inhabitades.

En Jaumet, aquell noi ros de la masia de Dalt, ovirava tota aquella devastació des de la finestreta del seu quarto, una finestreta sense pintar, ennegrida pel temps

i les pluges i per la qual s'hi filtraven emmatzinades corrents d'aire glacial. Mes en Jaumet, bo i embadalit amb el paisatge, tenia una altra cosa que li donava neguit.

Aquell mateix matí, el seu pare, un home d'uns trenta-cinc anys, alt i forçut, carinyós i bó, l'havia anat a cridar i, amb llàgrimes als ulls, li havia dit:

—Jaumet, vesteix-te tu sol, avui. La teva pobre mare està molt malalta.

—I aquell germanet que ahir va arribar?...

—Se l'han tornar a endur...;—i la veu d'aquell bon home se li va sanglotar a la gola.

Després, en Jaumet sentia solament caminar de puntetes per la sala, on surtía el seu quarto. De temps en temps, oía el trincament d'una cullereta a l'esser refregada per les vores d'una taça; una certa flaire indefinible de malaltia i un xiu-xiu de veus de veïnes que traficaven per la casa.

Quin matí més llarg! El rellotge llunyà de la parroquia, semblava que feia dobles les hores. Varen sonar les onze i a en Jaumet li semblava que feia una eternitat que s'havia alçat.

Una veïna li va entrar un plat de sopes

i ell la va mirar intensament: per tota resposta, aquella bona dona girà'ls ulls enlaire i va dir entre dents: «pobre criatura!»

Aquestes paraules varen sonar com una fulla esmolada en les orelles del petit. Li va semblar que alguna desgracia molt gran l'envoltava i li varen venir unes fortes ganes de plorar; el seu petit cor se sentia fortament apesarat sense saber certament per què...

—Vull veure a la mare...;—digué resoltament a la veïna.

—Després, fill meu. Ara dorm.

Més tard, el seu pare l'anà a cercar i se li va abraçar fortament, sanglotant desconsolat: «pobre Jaumet! pobres de nosaltres! tan bona! tan que'ns estimava!»

En Jaumet no pogué aguantar-se ja i es desbordà en el plor que de tot el dia contenia. Ara ho entenia tot, malgrat els seus set anys. La seva mare era morta! A la seva mare se l'emportarien al cementiri, com varen fer l'any passat amb el seu avi, i ja no la veuria mai més.

Era molt crudel tot allò per a en Jaumet, que encara de la vida no'n sabia res; i espantat, retut per aquella desgracia tan tremenda, en rondava amb sos bracets el coll colrat del seu pare que s'ofegava sanglotant.

Aquella tarde fou interminable; ningú li deia res; el varen fer seure a l'escó de la cuina, i no més veia passar i traspasar a les veïnes, que ara baixaven ampelles, ara traginaven robes, ara feinejaven pels fogons.

La nit fou crudel, freda i atemporalada: gaire bé no va poder dormir. Li semblava que les estrelles ballaven estranyament, que Nostre Senyor i els Angels es passejaven per la sala de casa seva i sentia sed, molta sed i una gran cremor als polsos i als llavis.

L'endemà matí també va haver de vestir se sol. Una veïna li donà esmorzar i li

feu un petó, tota plorosa. Aquell petó li va trasbalsar el cor, al pobre Jaumet i, en comptes d'esmorzar no va fer altra cosa que plorar desconsolat.

I vingué la tarde, freda i nevosa com el dia avans, amb una forta nuvolada que formava grans castells fantàstics al cel.

La tarde anava caient... caient; la neu, apilotada pel vent en certs indrets, començava a glaçar-se. A la porta de la masia de Dalt, ara oberta, s'hi havia fet una bassa fangosa amb el trepig de la gent.

La casa tenia una paor que feia basarda: els veïns i les veïnes semblaven ombres al caminar sense remor per la sala de dalt i les habitacions d'abaix: a la cuina, formant cercol vora'l braser, sis o set veïnes passaven el rosari, quedament, pausadament, amb un lleu fresseig metàlic dels rosaris al passar entre sos dits.

El fuster va portar una caixa pintada de negre, que varen enfilear escala amunt fins a la cambra de la morta.

En Jaumet, en un recó de la cuina, contemplava silenciós tot allò: de temps en temps, es refregava els ulls amb el mocador i aixecava al cel els seus ulls blaus i serens.

Una veïna anà a posar-li un mocador negre al coll i a canviar-li el devantal.

Ja començava a fer-se fosc quan el senyor rector va arribar a la masia, seguit del sagristà.

A l'entrar a la casa, es feu un silenci imponent: les veïnes varen plegar el rosari i quatre o cinc veïns, amb barretina morada, se la tregueren del cap i s'agenollaren devotament.

Dos veïns més varen baixar trevallosament per l'escala la caixa amb la morta; els sotracs del bagul sobre les llindes dels graons, sonaven horrorosament en les orelles d'en Jaumet.

Varen posar el bagul sobre un baiarc, a l'entrada de la masia i el senyor rector, amb veu emocionada, va cantar les absol.

tes: les veïnes ploraven; el pare d'en Jaumet, estintolat a la paret, els ulls baixos i negats amb plor, els braços caiguts i la llarga barretina penjanta de la mà, no parava de moure lleugerament el cap com si anés capint tota la tremenda importància d'aquella crudel desgracia.

En Jaumet, arracerat a la cuina, mirava amb ulls estranyats tot allò tan insòlit per a ell.

Dringrà'l sagristà la campaneta i dos veïns aixecaren el baiarc i la comitiva anà traspasant pausadament el llindar de la porta. Al davant, el sagristà i el senyor rector; després la caixa negra sobre'l baiarc, portat per dos veïns; darrera, el pare d'en Jaumet, laç, abatut, caminant d'esma; darrera de tot, tres o quatre veïns i les ploroses veïnes encaputxades.

La trista corrúa anava muntant per la montanya, vers el cementiri, tacant de tons foscos la blancor blavenca del paisatge nevad: els peus s'enfonzaven en la neu que carrisquejava relliscosa i empastifava els baixos dels pantalons.

Les ombres de la tarde anaven espes-seint-se i, ja vora l'iglesia, s'ovirava tan sols la taca negra de la trista comitiva i els puntets brillants de les farors de dos ciris que sostenien el sagristà i el senyor rector.

En Jaumet restà llarga estona a la cuina; una veïna feinejava a son entorn, posant en ordre les taces, les culleres, tot aquell parament que havia quedat enrenou en els dos o tres dies que va durar la malaltia.

En Jaumet volgué veure la comitiva, i se'n pujà al seu quarto: tenia unes ansies molt grans de tornar a veure, per darrera vegada, aquella caixa negra que tancava les despulles de la seva pobre mare. On devia ésser, ara, ella, que no volgués tornar mai més? I si ell li demanava ben bé, a Nostre Senyor, tampoc la deixaria tornar? I en Jaumet caigué agenollat i sos lla-

vis tremolosos varen dir de tot cor un *Parenostre*.

Amb el front enfonsat sobre del vidre de la finestra, va anar veient la corrúa de l'enterro enfilant-se muntanya amunt: va ovirar la faror dels ciris a l'entrar en el cementiri, i va esguardar per darrera volta la caixa sobre'l baiarc en l'últim recolze del camí. Després, la paret del cementiri li va tancar per sempre més la trista visió.

I llavors, sentint-se sol a casa, li agafà un gran desig d'anar al quarto de la pobre mare perduda, i s'hi ficà. Sentia una estranya sensació de poruguesa i basarda, ensempeps que un fort anhel d'entrar hi, per a respirar encara aquell aire que havia envoltat el cos de la desventurada morta.

A la feble claror del cap-al-tard i d'un troç de ciri caramellós, en Jaumet vegé'l quarto trasbalsat, en desordre, planant-hi un aire glacial que va corpendre'l tot.

El llit restava desfet, amb els llençols estirats desordenadament sobre un costat; un coixí al mig del llit, tacat d'una materia negra i grassosa.

Sobre la calaixera, davant del Sant Crist, s'acabava un troç de ciri, quina faror tremolosa apenes arribava a enllumenar les parets. A terra, davant els peus d'aquell llit que havia sigut de goig i de dolor, hi restaven dos canalobres de fusta, portats de l'iglesia. Un, ben arreconat contra del llit; l'altre rodolà per terra a l'esser embestit per un veí al treure'l cos de la difunta: ningú s'ajupí a recullir-lo.

Aquella desolació, aquella soletat, aquella cambra destruïda pel vent de la dissort, varen produir una fonda impressió en el tendre cor d'en Jaumet: aquella visió espantosa de la terrible desgracia, la servaria sempre més.

Baixà a la cuina, ont un foc vigorós enrogia les parets; unes llengües flamejantes feien crepitjar els tions que guspirejaven llençant estrelletes incandescentes. S'assen-

tà a un recó d'escón i la seva petita intel·ligència; furgava ja en aquest misteri de la mort, que neguiteja la vida de tots els homes.

Va fer-se nit i se sentiren veus vora la casa: era la comitiva que retornava de donar sepultura a la difunta: el pare d'en Jaumet entrà apesaradament, i se desplomà sobre d'una cadira, els braços sobre la taula i el cap caigut damunt dels braços; en Jaumet se'l mirà i noves llàgrimes li resseguiren per les galtes.

Han passat molts anys. Ha tornat a nevar moltes vegades; en Jaumet ha devingut un home i el seu pare ja es un vellet.

Aquella finestra del seu quarto encara es ennegrida i esberlada; aquell quarto de la morta encara serva aquell aire misteriós de tragedia i de desconhort.

En Jaumet ha passat grans temporals, d'aquests que fan ferides en el cor i afinen la sensibilitat; la pobre casa, lluita encara contra les glaçades i les freds, els vents i les males anyades.

Mes en mig de totes les miseries i penes, en Jaumet, amb el front enfouzat sobre'l vidre del seu quarto, veu encara la trista comitiva que li acompanyà la mare per darrera vegada; i el record d'aquella dona, tota bondat, ànima de la casa i consol de tots, l'acompanya sempre en tots els seus neguits. Sembla que alguna cosa misteriosa que sura en l'aire d'aquell casal, li dona forces per a seguir lluitant, lluitant sempre, fins que'l seu pare segueixi també el mateix camí de la difunta i fins que ell, agotat i decrepit, vegi a un fill seu, si Déu ni en dóna cap, pujar ardid i valentment aquella mateixa pujada trevallosa de la vida, clapejada de fortes nevades que atueixen el cor i ombrejada amb les tristes visions de les caixes endolades.

JOAQUIM PLA

Notes i comentaris

Ja apunten, tímidament, les albors primaverals...

Els rosers ja poncellen i els hervatges ja s'ufanen en l'ombria de les selves i en les valls..

Ja en els nocturns el rosinyol de nit,
«malalt d'amor, modula dolç cant entre les rames...»

Heus - aquí esbadellada la maravel·la de l'Abril regalat i ungit d'oreigs suavíssims...

S'apropen, s'apropen els dies magnets de la gran tragedia cristiana.

I s'apropa, també, la gloriosa ressurrecció del Crist, triomfant de la Mort i de l'Oprobi, resplendent de Victoria, olorós del bàlsem i de les àloes del sepulcre...

Ara ve'l temps de recordar Virgili i d'ubriagar-se en la divina lleccor dels versos de Sant Joan de la Creu, den Maragall, dolcíssim, den Teodor de Bauville, del dolç François Coppée i de Guérin, cantor del cap-al-tard, i de Lisle i de Stuart Merril i de tants altres... que ja apunten, tímidament, les albors primaverals...

✗ Hem rebut de l'Altés, impressor de la ciutat de Barcelona, un exemplar (paper de fil) de l'Almanac de Poesía» que l'editor ofereix a sos clients i amics.

L'obra sigué encomanada a les bones mans de l'exquisid poeta en Josep M.ª Lòpez-Picó i noresmenys havia d'esser que una exquisida ofrena d'excel·lent poesia.

Juntament amb els mesos de l'any, hi van aparellades rimes den Joaquim Ruyra, de la Maria Antonia Salvà, den Josep Carner, de mossèn Llorenç Riber, den Carles Riba, del nostre Masó i Valentí, den Bofill i Mates, den Pijoan i del gran mossèn Cinto, a la capçalera.

Aquest «Almanac de Poesía»—que l'Altés, am molt bon criteri, se proposa publicar anyalment—reanusa la tradició interrompuda de aquells almanacs catalans del temps den Pelai Briz, l'exquisid romàntic de les albors de la renaixença.

No es per esser meticulosament ponderada la maduresa de l'«Almanac de Poesía» que ens ha regalat el senyor Altés com a pa de bresques; seria minvar prestigi al tant pulcre i aciensat compilador i als autors que hi tenen versos, tots ells d'indubitable i ben assolida fama.

✗ S'ha publicat el segon volum de les obres completes de mossèn Cinto (edició popular) que ha emprès la benemèrita «Il·lustració Catalana».

Aquest tomo conté'ls «Idilis i cants místics» la mellor de les obres de l'immortal poeta nos-

tre, segons juí del gran polígraf en Menéndez i Pelayo.

Recomanem, am tota eficàcia, l'adquisició d'aquest volum als llegidors i amics nostres.

✱ Nostre estimat amic en Lluís G. Pla, té en curs de redacció i estudi una documentada obra d'investigació sobre la «Literatura mística catalana».

En Pla compta am significades aportacions bio-bibliogràfiques de varis de sos amics erudits i escriptors, tot lo qual fa esperar que son nou llibre serà d'un veritable valor de reportatge i de crítica, sobre una de les més precioses modalitats de la nostra poesia catalana.

✱ Se'ns ha assegurat que la Companyia de Gran Guignol que actua en nostre Teatre Principal, està assajant el drama «Cadenes» de nostre amic i col·laborador, l'excels poeta en Miquel de Palol.

Si es certa la nova, que sols donem a títol d'informació, augurem un èxit per la companyia en el dia de l'estreno i un nou llorer per nostre bon amic.

✱ SCHERZANDO... protesta am totes ses forces de la manera despectiva que la madrilenyíssima revista «Nuevo Mundo» ha procedit al tractar de «dialecto», al peu d'un retrat del gran Maragall, al nostre gloriosíssim Idioma Català, regonegut per totes les persones qui tenen sentit comú. Vagi un fort despreci per al cursi periòdic, orgue de toreros i coupletistes.

✱ Ha aparegut ja a Barcelona l'«Antologia» de l'Alexandre Plana. No hem vist l'obra, encara que, a judicar pel rellevant prestigi del compilador, esperem trobar-nos davant d'una bona obra de literatura.

Al seu temps, pensem dedicar-li una de les nostres «notes i comentaris».

✱ També ha aparegut un nou llibre de versos den Massó-Ventós, retolat «L'hora tranquila».

Les premses de «L'Avenç» hauran enriquit de bell nou, sens dubte, la bibliofilia nostra, amb aquest nou llibre.

I sens dubte, també, que'l talent poètic den Massó-Ventós ens haurà donat amb aquest nou aplec de versos, una nova plenitud de bons fruits de poesia.

També en parlarem en una «nota», al número que ve.

✱ Als obradors de la casa Dalmáu Carles & Comp., s'està acabant l'impresió de la nova edició de la magnífica «Guia de Gerona». La edició aquesta ve notablement ampliada en les

seves seccions i espurgada d'errades. Il·lustren l'obra un centenar de gravats.

El valor artístic — entre altres valors — de aquesta obra notable, ja fou ponderat a trenc de la seva primera edició.

No es pas gens aventurat consignar avui novament el gran interès d'erudició i reportatge que presideix a la mateixa; i des d'aquest punt de mira — que es el que més s'adiu amb el caràcter de les nostres pàgines — es que la recomanem amb marcat interès als bons amics llegidors.

Cants de pelegrí

I

LA CASCATA

Tota de llum, tota d'argent,
tota desfeta en pedreria,
sota l'atzur del firmament
resa sa eterna melodia

presa de foll embriagament
al bes de foc que'l sol li envia,
mitat al riu mitat al vent,
plany de la nit, cançó del dia.

Es la cascata que mai calla;
es el poema que devalla
cantant estrofes crepitants;

es l'aigua verge que fulgura,
es la deesa de l'altura
dins son mantell de diamants.

II

ELS VELS CAMINS

Jo estimo els vells camins
del clos de les montanyes
que's fonen allà dins
dels fons de ses entranyes

i's perden entre'ls pins
per terres ben estranyes
ont van els pelegrins
que poblen les cabanyes.

I allà en la solitud,
entre'l ressó perdut
dels grills i les esquelles,

ageure'm a l'hervei
i, com un antic rei,
contar remats d'estrelles.

MOSSÉN ANTON NAVARRO

BIBLIOGRAFIA

PROSES PER JOAQUIM PLA

Si haguéssim de judicar a l'autor d'aquest nou llibre ofrenat al públic, per les narracions que conté, diríem que es algun enamorat de les fortes emocions, d'escenes i situacions dramàtiques, car de les vuit que en el llibre que'ns ocupa se descriuen, set d'elles tenen un epíleg fatal, tràgic, i l'altre restant, es el reflexe d'una vida amarga.

Un home desafiant en nit tempestuosa la crescuda de la corrent d'un riu desbordat; intenta atravesar-lo en un excés d'imprudència, temeritat i toçuderia, troba la mort ell i el «Valent» a qui bastoneja barbraument seguit de renecs.

Un altre home sedent de tresors agens assassina amb alevosia a un pobre vellet habitant en despoblat, aprofitant-se de la nit i del soroll de la tempesta esclatant.

Un altre's suïcida penjant-se d'un arbre després d'haver comès un homicidi horrorós, induït per la venjança.

Un altre atacat sobtadament de greu malura, cau en mig de les vies del tren i allí es trocejat horriblement al passar un convoi, no sens avans, preveient la mort horrenda, maleir cels i terra en convulsions endebades per a lliurar-se de la fera...

I aixís totes les restants narracions, amb un lèxic cru, són escrites, dominant la nota negra que té sempre envolcallat l'esperit del que les fulleja, sense que això vulgui dir que totes elles no formin un conjunt digne d'esser recullides, com ara ho han sigut, en un volum elegant i sòlidament editat per la casa de la que l'autor de l'obra n'es llur gerent.

Agafeu-lo i fullegeu-lo, i veureu com on sigui que hi fixeu la vista, llegireu amb atenció, i sense adonar-vos-en us trobareu al capdavant.

J. G. G.

VALLFOGONA

Y LUGARES QUE COMPONÍAN SU ANTIGUA BARONÍA

Por Francisco Monsalvatje Fossas

(Continuación)

BERNARDO HUGO DE SERRALLONGA

(1238-1254)

Debió pasar la castellanía del castillo de Milany en poder de los Vizcondes de Bas, pues a 4 de las nonas de Marzo del año 1238, Simón de Palau, como a lugarteniente de Pedro, vizconde de Bas, concede dicha castellanía a Bernardo Hugo de Serrallonga, y, a 6 de las calendas de Agosto del año 1243, hace donación a él y al Abad de San Juan de las Abadesas de las montañas de Milany y Layers.

La familia de Serrallonga, poseedora de la baronía de Cabrenç, ocupó un lugar muy prohemínente en el Rosellón, en aquella época.

Estuvo casado con Ermesendis de Cortsavi, de la que tuvo tres hijos y dos hijas.

GUILLERMO HUGO DE SERRALLONGA

(1154-1264)

Hijo mayor de Bernardo Hugo y de Ermesendis de Cortsavi.

A 2 de las calendas de Agosto del año 1263, pronuncia una sentencia como amigable componedor, en la contienda suscitada entre partes, de la una Arnaldo, baile de Miralles, y Mateo, abad de Campródón de la otra, sobre percepción de censos y otros gravámenes.

A los idus de Abril del año 1264, establece el manso

Comalada, situado en San Antonio de Collfret, junto con el Prior del monasterio de Santa María de Ridaura.

Estuvo casado con Geralda, de la que tuvo un hijo llamado Bernardo Hugo de Serrallonga, y cinco hijas llamadas Tibors, Raimunda, Guillerma, Constanca y Beatriz. Tomó parte en las cruzadas, muriendo en Tierra Santa antes que San Luís, rey de Francia.

Su hijo Bernardo Hugo debió vender a los vizcondes de Bas el castillo de Milany, pues vemos a Dª Sibilia en posesión del mismo. Con fecha 9 de las calendas de Septiembre del año 1279, vendió también a Raimundo, prior de Santa María de Besalú, *totam illam vendicionem quam domina Geralda de Serrallonga uxor quondam dicti Guillelm Ugonis patris nostri mater et tutrix nostra et Guillelmi de Sancto Hypolito curater noster tutorio et curatorio, nomine et vice et nomine nostro, per urgenti necessitate nostra et evidenti utilitate nostra, scilicet per solvenda dote sorori nostre Tiburge eidem a predicto patri nostro in testamento legata vobis et sucesoribus vestris fuerunt de mansis nostris*, en cuya venta iban comprendidos el manso de San Cornelio de Ribellas, situado *in valle de Tudre, et in valle de Fabars, parrochie Sancti Juliani de Ribelles*; el manso de Roca, el manso Tudre de Vall, el manso Tudre Demont, el manso Subirá de Fabars, el manso Martín y el manso Gilabert, situados en el mismo lugar; el manso de Pinars, *in valle Gogines ejusdem parrochie*, el manso Casamitjana, la borda *sive manso Novo Daval*, con todas sus pertenencias, hombres y mujeres, censos y agrarios, por el precio de 4266 sueldos barceloneses, y como Bernardo Hugo era menor de edad, renuncia con juramento a este beneficio (1).

(1) Col. Dipl. Condado de Besalú, doc. n.º CMXCI.

SIBILIA DE PALAU

(1276-1280)

Volvió otra vez el castillo de Milany en poder de los vizcondes de Bas, pues vemos ya a D.ª Sibilía, en el año 1276, en posesión del mismo; mas por poco tiempo, pues a 5 de las calendas de Abril del año 1280, lo vende, junto con Vallfogona y las parroquias de Layers y Puigmal, a Dalmacio de Palol.

DALMACIO DE PALOL

(1280-1335)

Dalmacio de Palol poseyó el castillo de Milany en virtud de la compra, que ya hemos mencionado, hecha a doña Sibilía, vizcondesa de Bas.

Copiamos a continuación, por ser interesante por su carácter feudal, una concordia, del año 1286, entre el rey D. Alfonso de Aragón y el conde de Ampurias, referente a este castillo. Dice así:

«En lan de nostre senyor deu MCCLXXXVI, III idus augusti. En presencia del Comte Durgel, den Ramon Folch, del Comte de paillars, den bn. danglerola, den br. de puiguert et daltres Rics homens et Caualers Auengrense lo senyor Rey Nanfos sobrel feit del castel de Malan sots la forma deius esçrita: en pons v. comte denpuries.

»Primerament feu homenatge lo dit comte denpuries al Rey per tot lo dret et per tota la senyoria quel Senyor Rey ha, ni auer deu al dit Castel, e romas ne seu et son hom a us et a custuma de Catalunya.

»Item absolue lo senyor Rey en Dalmau de palol del homenatge lo qual li auia fet per les dites coses et manali quen fahes homenatge al dit Comte per les dites coses et que les tengues per el, quel Comte ho tenia per lo Rey, la qual cosa fo feyta mantinent.

»Item dix e proposa lo Comte que en lo dit Castel auia alçunes coses qui per altres senyors eren tengudes et altres que eren son alou et que aso auria mostrat daqui a nadal primer vinent per cartes simplament et de plan et senes pleyt, en poder den bernat des prat jutge de gerona; la qual cosa, si mostrat no auia a aquel dia, otorga e regonex ara, axi com ladons, de tenir lo castel el termen per lo Rey entegrament et de donar postat axi com los seus antecessors ho an acostumat, et asso promes lo dit Comte atendre et complir sots la fe del homenatge dessus fet.

»Item fo auengut quen bernat des prat reseba les cartes e les mostres les quals lo dit Comte fer vulia sobre les damon dites coses daqui a nadal e quel dit bernat des prat e en Jacme de bianya canonge durgel e jutge del senyor Rey diguen per lur dita, si aura res prouat dalou ho no. E si proua res dalou, romanga alou per tots temps: ho si per altres deuia tenir el senyor Rey, el comte tenguen la dita et seguesquen axi com els la diran sens tot contrast.

»Item lo dit Comte aempra lo Senyor Rey que de la compra la qual en Dalmau de palol a feyta de dit castel, quel senyor Rey non deman negun terç, ni lou, el senyor Rey dona al dit Comte lo dit terç he lou el comte absolue lo an Dalmau de palou» (1).

(1) Reg. 64, f. 105, A. C. A.

Consta en este documento que el señor rey hacía franco al conde de Ampurias de sus derechos en la venta que había hecho de este castillo a Dalmacio de Palol.

En el año 1335 éste lo vende a Raimundo de Milany.

RAIMUNDO DE MILANY

(1335)

Volvió el castillo de Milany en poder de tan antigua familia, por compra hecha por Raimundo de Milany a Dalmacio de Palol, en el año 1335. Raimundo de Milany fué un hábil diplomático en la corte del rey D. Alfonso IV de Aragón.

Desde esta fecha el castillo de Milany siguió la suerte de los señores jurisdiccionales de Vallfogona, que fueron las pudientes casas de Pinós y más tarde de Hijar.

CAPITULO VII

Lugares que formaban parte de la baronía de Vallfogona.—

Iglesia parroquial y castillos situados en Layers.—San Vicente de Puigmal.

El lugar de Layers formaba antiguamente parte de la baronía de Vallfogona. Hoy pertenece al distrito municipal ideal de la Parroquia de Ripoll. Su iglesia parroquial, lo que fué castillo y su casa rectoral, se hallan situadas en la cima de un despeñadero que en algunos puntos casi es vertical, y a 925 metros sobre el nivel del mar, entre el río de Vallfogona y la riera de Tabernolas, y en la cima de la sierra de Milany. En el despeñadero hay algunas cuevas, algunas de ellas habitadas, siendo la mayor la llamada del *Purgatori*. Al pie del mismo un sencillo monumento sepulcral recuerda al excursionista una de las más grandes tragedias de nuestras discordias civiles; que allí fueron fusilados por los carlistas y allí descansan, un teniente y setenta y dos carabineros, prisioneros de la columna Nouvilas.

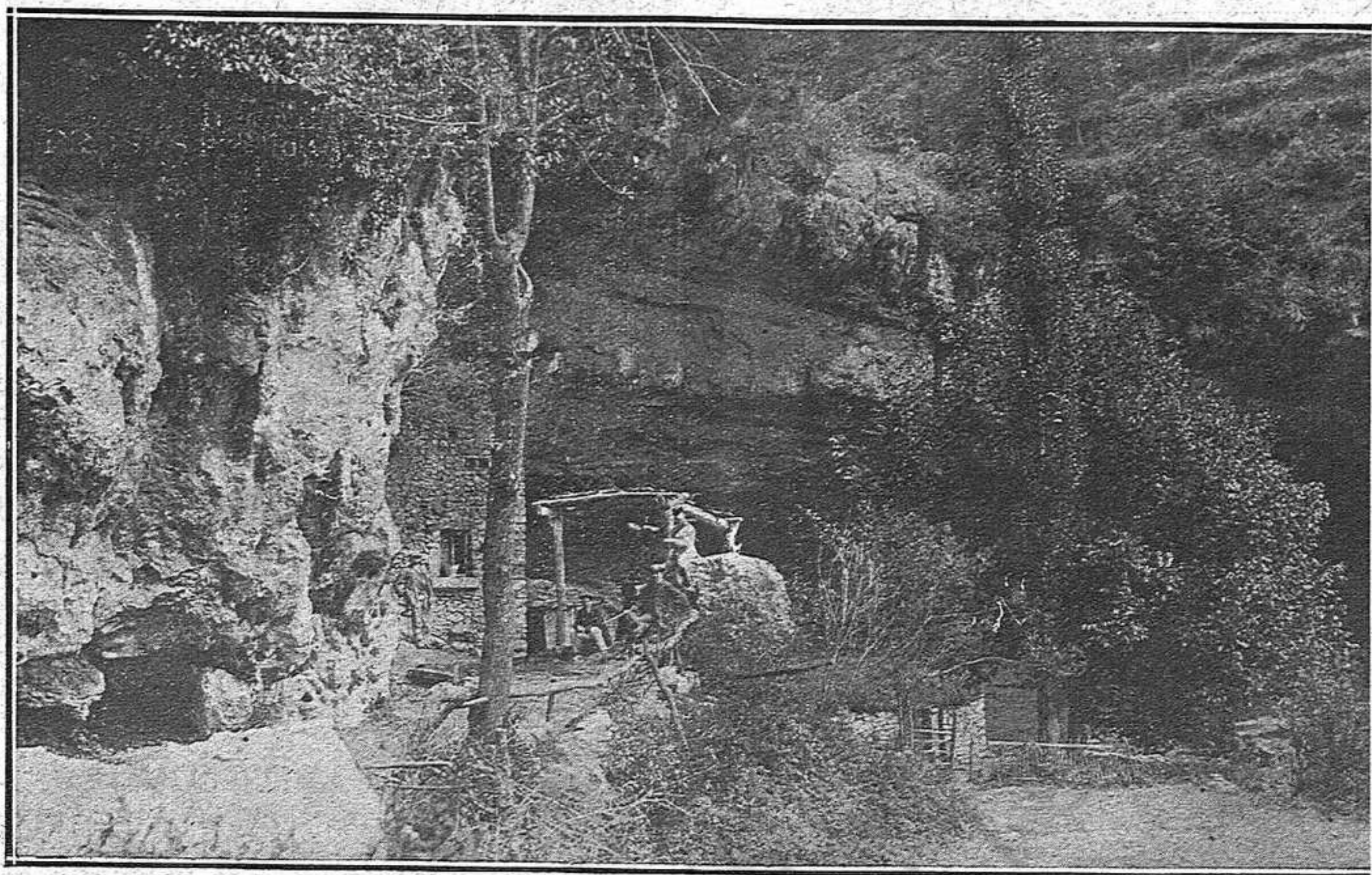
El primer documento que hemos visto citado el castillo de Layers, es en una escritura de fecha 15 de las calendas de Febrero del año 919, en la que Galindo y su esposa Gudisclá venden a D.ª Emmón, abadesa de San Juan, una casa y huerto, situado *in apendicio de castro Lacessi* (1).

El alodio de Layers, pasó en poder del monasterio de San Juan de las Abadesas en virtud de la donación hecha al mismo por la condesa Elo, a 2 de las nonas de Noviembre del año 955, con motivo de tomar el hábito en el indicado monasterio su hija Enchilia; herencia que había heredado de su padre Oliva y de su pariente el obispo Rodolfo (2).

Dueño el pudiente monasterio de San Juan de las Abadesas del alodio de Layers, su abadesa D.ª Raulo, para las necesidades religiosas de la colonia, edificó en este lugar una pequeña iglesia, la que dedicó al apóstol San Bartolo-

(1) Col. Dipl. Conl. de Besalú, doc. n.º MMLXXXVIII.

(2) Col. Dipl. Cond. de Besalú, doc. n.º MMCXXII.

Llayers : Cuevas habitadas en la roca

Monum nto recordatorio de los carabineros fusilados por los carlistas

mé, rogando al obispo de Vich. Ato, que pasase a consagrarla; cuya solemne ceremonia tuvo lugar a 10 de las calendas de Mayo del año 961 (1); señalándole el obispo de Vich por términos parroquiales, los mismos que tenía el alodio que hiciera donación la condesa Elo al monasterio de San Juan, que eran: a oriente con la sierra de Milany; de mediodía con la de Bevini; de occidente con el río de Vallfogona, y al norte con la sierra de Castell Palom; le cede igualmente las décimas, primicias y oblaciones de fieles, declarándola sujeta al monasterio de San Juan de las Abadesas.

Dicha iglesia fué reedificada, para dar más capacidad a la obra — *sed vetustate consumpta fideliumque voto funditus commutata majori opere* — y consagrada de nuevo a 5 de las calendas de Febrero del año 1025, por el gran Oliva, abad de Ripoll y obispo de Vich; concediendo tanto él como Wifredo, obispo de Besalú, en el día de su dedicación, a la mencionada iglesia, los mismos bienes y privilegios que le había concedido su antecesor Ato; la declara igualmente súbdita del cenobio de San Juan de las Abadesas, conminando con el anatema de la excomunió a los que atentasen a las dotaciones y privilegios concedidos a la misma (2).

olibalē aulionē sifecte ep̄s

FIRMA DE OLIVA, OBISPO DE VICH

(1) Ap. núm. VI.

(2) Ap. núm VII.